

บทคัดย่อ

บทบาทห่วงโซ่มูลค่าโลกในเศรษฐกิจโลกมีมากขึ้นและอาจส่งผลให้ประเทศได้ประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในห่วงโซ่มูลค่าโลกผ่านการถ่ายโอนเทคโนโลยีและทำให้ผลิตภาพรวมของประเทศดีขึ้นได้อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมในห่วงโซ่มูลค่าโลกอาจเป็นอุปสรรคในการเรียนรู้หรือก่อให้เกิดการจำกัดโอกาสการเรียนรู้ของธุรกิจภายในประเทศ ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีส่วนร่วมในห่วงโซ่มูลค่าโลกในระดับสูง รวมถึงการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศมีแนวโน้มเกิดจากการพัฒนาของผลิตภาพรวมของประเทศเพิ่มขึ้น ดังนั้น การวิจัยในครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) การศึกษาบทบาทของประเทศไทยในห่วงโซ่มูลค่าโลก และ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างห่วงโซ่มูลค่าโลกกับผลิตภาพรวมของประเทศไทย ในการศึกษาใช้ข้อมูลทศวรรษในปี พ.ศ. 2542 – 2560

ผลการศึกษาบทบาทของประเทศไทยในห่วงโซ่มูลค่าโลก พบว่า ในปี พ.ศ. 2560 ประเทศไทยมีส่วนการมีส่วนร่วมในห่วงโซ่มูลค่าโลกในภาพรวมมากที่สุด คือ จีน ญี่ปุ่น และมาเลเซีย ตามลำดับ สำหรับผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างห่วงโซ่มูลค่าโลกกับผลิตภาพรวมของประเทศไทย พบว่า ส่วนการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศไทยต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศส่งผลต่อผลิตภาพรวมของประเทศไทย การมีส่วนร่วมในห่วงโซ่มูลค่าโลกที่เชื่อมโยงไปข้างหลังของประเทศไทยและการมีส่วนร่วมในห่วงโซ่มูลค่าโลกที่เชื่อมโยงไปข้างหน้าของประเทศไทยส่งผลต่อผลิตภาพรวมของประเทศไทยในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมในห่วงโซ่มูลค่าโลกที่เชื่อมโยงไปข้างหลังและการมีส่วนร่วมในห่วงโซ่มูลค่าโลกที่เชื่อมโยงไปข้างหน้าของประเทศไทยกับประเทศพัฒนาแล้วส่งผลให้ผลิตภาพรวมของประเทศไทยเพิ่มขึ้นมากกว่ากรณีของประเทศกำลังพัฒนา ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยนี้ คือ รัฐบาลควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในห่วงโซ่มูลค่าโลกและพัฒนาศักยภาพของภาคธุรกิจไทยและแรงงานไทยในการดูดซับเทคโนโลยี

Abstract

The role of global value chain has been increasing in the global economy. Countries that participate in global value chain may get benefit from technology transfer which improve countries' total factor productivity. However, global value chain participation may hinder domestic firms to develop their performance. Thailand is one of countries that have high global value chain participation. Furthermore, Thailand's economic growth tends to rely more on total factor productivity. As a result, this research aims to 1) study the role of Thailand in global value chain and 2) analyze the relation between global value chain and total factor productivity of Thailand by using secondary data from 1999 - 2017.

The results show that trade partners that have high proportion of global value chain with Thailand are China, Japan, and Malaysia. As for the relation between global value chain and total factor productivity of Thailand, the results show that Thailand's research and development expenditure as a percentage of GDP, backward global value chain participation, and forward global value chain participation have positive relation with Thailand's total factor productivity. Furthermore, global value chain participation with developed countries leads to higher positive effects on total factor productivity. The recommendations of this research are that Thailand's government should promote global value chain participation and enhance absorptive capacity of domestic firms and labors.